

ефектів економічного, соціального, технологічного або іншого характеру. Форми і види кооперування значною мірою, визначають його наслідки для суб'єктів кооперування. До форм кооперування належать: кооперування на засадах поєднання наукових, виробничих, комерційних та інших інтересів фізичних і юридичних осіб (корпорація); кооперування на засадах створення об'єднань підприємств (концерн; асоціація; конгломерат; холдинг тощо); кооперування на засадах розмежування прав власності і прав користування активами (лізинг; франчайзинг; венчур). Ці форми і види кооперування, як правило, призводять до поглинання або злиття одних суб'єктами кооперування іншими.

Ярема Л.В.

к.е.н., доцент

ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ПРОГРАМ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Основними цілями регіональної аграрної політики є: забезпечення комплексного соціального, економічного, екологічного розвитку регіонів; формування їх виробничої та соціальної інфраструктури; забезпечення продовольчої безпеки регіонів в умовах об'єктивної локалізації агропродовольчих ринків у нестабільній перехідній економіці; налагодження міжрегіональних економічних зв'язків в агропродовольчій сфері; ефективне використання, розміщення й перерозподіл виробничих ресурсів між регіонами та всередині них; підвищення доходів зайнятих в аграрній сфері та рівня життя сільського населення; покращання демографічної ситуації в сільській місцевості; поліпшення стану навколишнього середовища, підвищення рівня безпечності продуктів харчування.

Одним із найважливіших завдань регіональних органів управління є розробка прогнозів соціально-економічного адміністративних областей, районів, міст, сіл. Основними вимогами у складанні таких прогнозів є об'єктивність, науковість, відкритість, самостійність, рівність, дотримання загальнодержавних інтересів.

До невідкладних завдань регіональних органів управління АПК слід віднести реалізацію регіональних програм розвитку малого та середнього бізнесу в сільській місцевості. Відповідно до Закону України "Про державну підтримку малого підприємництва" на регіональному рівні ці програми спрямовуються на вдосконалення нормативно-правової бази підприємництва, його фінансово-кредитну, інвестиційну та інформаційно-рекламну підтримку. Фінансове забезпечення регіональних програм повинно здійснюватися за рахунок регіональних і місцевих бюджетів, коштів всеукраїнського і регіональних фондів підтримки підприємництва, інших фондів, коштів регіональних центрів зайнятості, кредитів банків, коштів, отриманих від приватизації державного майна, іноземних інвестицій, міжнародних фондів, коштів регіональних громадських об'єднань підприємців, а також власних коштів виконавців окремих проектів і підпрограм. Регіональні органи управління АПК повинні координувати цю роботу.

Фінансування регіональних програм розвитку АПК і сільського господарства повинно здійснюватися насамперед за рахунок спеціалізованих позабюджетних фондів, залучення приватних інвестицій, у тому числі іноземних; запровадження в межах чинного законодавства регіональних норм амортизації, благодійних внесків приватних та юридичних осіб, залучених коштів населення тощо.

Для того, щоб докорінно змінити існуючі тенденції в показниках соціальної, економічної й технологічної ефективності сільського господарства необхідна реалізація комплексу заходів. Серед них : цілеспрямована політика держави щодо підвищення доходів населення та стимулювання попиту, у тому числі на продовольчі товари; створення економічних умов, сприятливих для розвитку виробництва в сільськогосподарських підприємствах; поліпшення фінансово-кредитного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників; вдосконалення податкової політики щодо оподаткування підприємств АПК і суміжних галузей; покращання інвестиційної привабливості національної економіки, у тому числі регіональних АПК; вдосконалення ціноутворення на продукцію АПК й суміжних сфер економіки; вдосконалення міжгалузевих зв'язків, стимулювання різноманітних форм кооперації та агропромислової інтеграції; розвиток інфраструктури агропродовольчого ринку.

В основі підвищення ефективності функціонування галузі сільського господарства повинно лежати створення економічних умов для підвищення економічної ефективності виробництва в сільськогосподарських підприємствах. Якщо вони й надалі залишатимуться збитковими, то не може бути й мови про зростання соціальної та технологічної ефективності галузі. При цьому державне фінансування конкретних цільових програм сприяння розвитку сільського господарства повинно виконувати роль лише так званих стартових вкладень, результатом яких мало б стати ефективне функціонування всього організаційно-економічного механізму аграрної економіки. Основні кошти для розвитку АПК повинні надходити з кишень кінцевих споживачів продукції – населення, – а ринковий механізм забезпечить їх перерозподіл всередині комплексу. Кошти державного бюджету повинні використовуватися тільки в тих випадках, коли дія ринкових механізмів недостатньо раціональна або певна сфера діяльності не може регулюватися ринковими методами.

У найближчі роки в нашій країні, відбуватиметься процес прискореного зростання грошових доходів. Навіть якщо темпи економічного зростання всередині країни знижуватимуться, найдіяльніша, працездатна, кваліфікована частина міських і сільських жителів навчилася давати собі раду в умовах соціально-економічної кризи. Якщо високооплачуваних місць праці не буде створено всередині країни, ці працівники знайдуть їх за її межами.

Зростання доходів населення призведе до збільшення попиту на продовольчі товари. Сьогодні він демонструє низький рівень еластичності від доходів. Однак у зв'язку з передбачуваним досить інтенсивним зростанням діяльності особистих селянських господарств до числа покупців продовольчих товарів долучиться певна частина сільських жителів. Своїми доходами вони оплачуватимуть виробництво продукції в товарних сільськогосподарських підприємствах.

З кожної додаткової гривні доходів населення, як мінімум, сорок копійок буде витрачено на придбання продовольчих товарів. Завданням уряду є створення таких економічних умов, за яких ці додаткові кошти були справедливо розподілені між виробниками сільськогосподарської продукції, її переробниками, продавцями та іншими посередниками.

В основі стабільного підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва повинна лежати його інтенсифікація. Вона неможлива без залучення в галузь нових інвестицій. При цьому йдеться не про просте збільшення капітальних вкладень у сільське господарство та суміжні з ним галузі. На основі додаткових інвестицій слід забезпечити інноваційний шлях розвитку галузі на власній основі, повне технологічне переоснащення галузі, досягнення найвищих показників урожайності сільськогосподарських культур і продуктивності тварин. Зростання

обсягів державного фінансування інвестицій повинно здійснюватися за такими пріоритетними напрямками: збільшення асигнувань на реалізацію державних і регіональних цільових програм підтримки селекції в рослинництві та тваринництві, охорони земель та їх докорінного покращання, вживання протиепізоотичних заходів; покращання фінансування фундаментальних та прикладних наукових досліджень у сфері аграрної науки; виділення коштів на підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації кадрів АПК та сільського господарства; поліпшення фінансування окремих ланок соціальної інфраструктури села, насамперед будівництва доріг і засобів комунікації.

1. Проект “Національної доктрини реформування та розвитку агропродовольчого комплексу України” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua>.

2. Хорунжий М. Й. Аграрна політика: підручник / М. Й. Хорунжий. – К. : КНЕУ, 2010. – 321 с.